

Peníze mají pracovat pro vás, ne pro jiné

V červenci byla mediálně velmi propírána snaha některých politických stran ovlivnit reklamu na půjčky. Snaha regulovat trh s půjčkami byla ze strany České národní banky určité správnou cestou. Zákon o spotřebitelském úvěru, který vešel v platnost v prosinci roku 2016, hodně změnil hřiště, na kterém se v Česku půjčovalo. Snaha omezit reklamu na půjčky už je vlastně jen třešničkou na dortu, protože podstatu problému vlastně neřeší. V Česku máme totiž dvě věci, které lidem brání v tom udělat správné rozhodnutí.

Internet plný polopравd a lží. Špatně

Není žádnou novinkou, že špatná zpráva se mezi lidmi šíří několikrát rychleji než ta dobrá. Totéž platí i o informacích, potažmo o reklamě. Téma financí to více než potvrzuje. Často se dozvídáme, jak někdo někoho obelhal nebo okradl, jak pojišťovna nevyplatila peníze a podobně. Zprávy typu „Klient měl pojištěná závažná onemocnění, naneštěstí dostal infarkt, a díky pojišťovně přežil i po finanční stránce“ nikoho moc nezajímají. Taková témata holt na veřejných serverech, jak se říká, „netáhnou“. I to je jeden z důvodů, proč se (nejen) českým éterem šíří dezinformace nebo hoaxy považované za pravdy (což je jejich účelem), a to samozřejmě není dobře. Nejde navíc jen o jednotlivé konkrétní případy, ale o obor financí a finanční gramotnosti obecně.

Finančním institucím tím pádem nezbyvá nic jiného, než investovat opravdu, ale opravdu velké peníze do reklamy. Proto je každá čtvrtá reklama v televizi placena bankou, pojišťovnou, stavební spořitelnou a dalšími (bohatými) hráči finančního trhu. Lidé na ně ale reagují naprosto nepochopitelně, až paradoxně. V hlavě v ten moment zafunguje jednoduché pravidlo, že co je v médiích, to je pravda, a tudíž *tohle* asi bude ten správný produkt pro mě. Často pak běží uzavřít smlouvu o nějakém produktu do té a té finanční instituce, jen aby měli to, co „řikali v televizi“. Z tohoto pohledu se dá brát snaha o omezení reklamy na nebankovní půjčky jako správná.

Přemýšlejte. Ptejte se

„Co je ale daleko důležitější, než omezování a regulování reklamy, je naučit lidi o penězích přemýšlet. Finanční gramotnost je základ, pokud chceme předcházet nesprávným rozhodnutím nebo špatným reakcím na některé nabídky. Každý by měl přeci vědět, kolik peněz si má dávat stranou, kdy je půjčka vhodná a kdy nikoliv, a také jakým rizikům se bránit v rámci pojištění. Toto by se nemělo vyučovat jen na základních školách, ale povinně mezi všemi obrozenými vrstvami obyvatel,“ vysvětluje Daniel Macoun, oblastní vedoucí společnosti OVB Allfinanz.

Mnoho lidí si myslí, že základem rodinných financí je mít něco někde naspořeno. Mít tak jistotu, že když se stane něco nenadálého – rozbije se auto, děti vysklí výlohu, nebo jim naopak budou rodiče chtít zaplatit nějaký zajímavý zážitek, tak aby na to prostě bylo. Zby-

tek peněz pak nějak sem a tam pohazují po různých stavebních nebo penzijních spořeních či spořicíh účtech a myslí si, že mají finance vyřešené.

Finanční gramotnost je základ, pokud chceme předcházet nesprávným rozhodnutím

„Musím přiznat, že podobný přístup zaznamenávám u dvou třetin rodin. Je to samozřejmě lepší přístup, než fungovat od výplaty k výplatě, ale finance v rodině se dají řešit i systematictější. V konečném důsledku se tím dá vydělat dost peněz,“ poznamenává Pavel Turek, oblastní ředitel společnosti OVB Allfinanz.

Stavět od základů

A jak na to jednoduše? V první řadě je nutné si uvědomit, že dům se také nestaví od střechy, ale od základů. A v případě rodiny tvoří základy nejčastěji příjmy obou rodičů.

Nejdůležitější, co by měl mít každý ošetřeno, je ochrana rizik spojených se zdravím a možným výpadkem příjmu rodiny. Nejčastěji se sjednává pojištění smrti, invalidity, závažných onemocnění, trvalých následků, pracovní neschopnosti, případně doplňkové úrazové pojištění – tzv. denní odškodné úrazu či pojištění hospitalizace. „Klient bohužel velmi často uvažuje ve smyslu „vydělám, když si zlomím ruku“. Jenže to je velmi chybné uvažování. Krátkodobá pojištění nemoci nebo drobných úrazů jsou velmi drahá, a navíc jen zřídka ovlivní příjem rodiny,“ doplňuje Michal Kossúth, oblastní ředitel poradenské společnosti OVB Allfinanz.

Nezapomeňte proto mít zajištěný příjem hlavně pro případ dlouhodobého výpadku nebo závažné nemoci (či smrti), které jsou nejčastější příčinou výpadku příjmu rodiny.

Ještě než začnete rozpočtový dům stavět, tak si nesaďte zapomenout prvních pár měsíců odkládat peníze stranou sami pro sebe – dokud nebudete mít naspořeno ideálně 3 měsíční platy mimo běžný účet. Dané prostředky je dobré si dát stranou (například na spořicí účet), aby vás nelákalo je využívat na věci, ke kterým nejsou určené a použít je opravdu jen v případě nenadálé situace. Tyto prostředky pak nesmíte utratit ani na dovolené nebo za spotřební elektroniku. Je to prostě železná rezerva rodiny. Budoucnost v tomto ohledu spořivého člověka odmění.

Podmínky pro vlastní bydlení se zpříšňují

Česká národní banka nepřímo reguluje trh s hypotékami a podmínky pro klienty jsou stále náročnější. Další zpříšnění přijde v říjnu. Jak bude vypadat? Dostat půjčku na bydlení bude stále těžší. Proč? Česká národní banka (ČNB) se bojí bubliny na realitním trhu a případné krize. I když u nás v souvislosti s finanční krizí nenastala na hypotečním trhu žádná apokalypsa, ČNB se už nyní snaží přehřátý realitní trh ochladit.

Na prázdnin předminulého roku se ČNB poprvé rozhodla

Fotografie: OVB Holding AG

šlápnout na brzdu a omezit půjčování na bydlení, když vydala doporučení, kterým de facto zakázala půjčky na 100 % hodnoty nemovitosti. Jak to v praxi vypadá? Jednoduše. Pokud chcete být za dva miliony, nemůžete si už půjčit celé dva miliony, ale banka vám půjčí maximálně 1,8 milionu tedy 90 % z hodnoty nemovitosti.

Každý by měl mít ošetřeno ochranu rizik spojených se zdravím a možným výpadkem příjmu rodiny

ČNB bankám navíc zakazuje poskytovat tyto 90% hypotéky ve velkém – v jejich portfoliích smí být obsaženy pouze v 15 % případů. Ostatní hypotéky musí být ve výši do 80 % hodnoty zástavy, takže v tomto případě pádem při zmiňovaném bytu za 2 miliony korun museli mít k dispozici 400 000 Kč. Nejlepší našetřených, i když existují možnosti, jak si těch zbývajících 10 nebo 20 % peněz půjčit, například u stavebních spořitelenských formou překlenovacích úvěrů. Čímž se k 90 nebo i 100 procentům, financování dostanete, ale budete splácet o hodně víc. Nicméně tento způsob dofinancování se ČNB také nelíbí.

Dalším nástrojem, který bude český regulátor po bankách vyžadovat od října, je zvýšená bonita klienta. Konkrétně: výše dluhu žadatele o hypotéku by neměla překročit devítinásobek jeho ročního čistého příjmu a žadatel by měl současně na splátku dluhu vynakládat maximálně 45 procent svého čistého měsíčního příjmu.

Jak toto opatření bude vypadat v praxi? „V Česku je průměrná měsíční mzda 30 265 korun hrubého. To je zhruba 23 tisíc čistého. Žadatel s takovýmto příjmem by tedy nyní dosáhl na hypotéku maximálně 2,5 milionu. Musíme si ale uvědomit, že medián mzdy je o dost nižší než průměr, a tudíž dvě třetiny lidí na průměrnou mzdu nedosáhnou,“ vysvětluje Petr Nédosáhnou, oblastní ředitel OVB Allfinanz.

Průměrně vydělávající člověk tak dosáhne na průměrný byt jen v šesti ze 13 krajských metropolí. V Praze a Brně je samozřejmě situace nejhorší. Průměrná cena bytu v Praze je 6,5 milionu korun. „To znamená, že abyste na tento byt dostali hypotéku, musíte mít 1,3 milionu korun ze svého a 5,2 milionu můžete dofinancovat hypotékou. Na to, abyste ji získali, musíte mít alespoň 67 tisíc hrubou mzdu a to ani v Praze není průměr,“ doplňuje Nelly Hegenbarthová, oblastní vedoucí OVB Allfinanz.

Úroky se zvyšují, ale nezoufejte

ČNB sazbu zvedla poprvé v listopadu loňského roku a tento krok pak ještě čtyřikrát zopakovala, což má za následek, že dnes máme základní sazbu 1,25 %. Co to znamená pro hypotéky? Růst splátek, a tím pádem větší objem zaplacených úroků. Průměrná sazba hypoték se posunula ke 2,5 %. To ovšem není vše. Úroky budou velmi pravděpodobně dál růst a do budoucna není vyloučené, že se vrátíme k 5 %, za které banky půjčovaly naposledy před deseti lety. Jak tomu zabránit?

„Návod je velku jednoduchý. Pokud patříte mezi ty, kterým se v následujících třech letech blíží konec fixace, můžete jednat už nyní – s jinou bankou. Mnoho lidí tuto informaci nemá, ale je to možné. Pokud se obáváte růstu úrokových sazeb, můžete začít vyjednávat s konkurenční bankou o zafixování úroku ještě dnes, i když byste reálně refinancovali úvěr až v roce 2020 nebo 2021. Tím získáte pravděpodobně nižší úrok, a hlavně budete mít jistotu výše splátky i na další roky. Nebudete tak muset trnout, co se stane ve finančním světě a jaká krize zase přijde,“ vysvětluje Jan Ovečka, oblastní vedoucí, OVB Allfinanz.

Jednou z nejčastějších forem pro uložení bohatství jsou nemovitosti. Zdá se to jednoduché. Koupím byt, pronajmu jej a inkasuju měsíční nájemné. A co víc – s rostoucí cenou nemovitosti roste i hodnota mojí investice. Tak jednoduché to ale není. Na druhý pohled zjistíte,

co všechno obnáší vlastnit nemovitost. Placení daní, sepsování nájemních smluv, opravy nemovitosti a mnoho dalšího.

„Investice do nemovitosti určitě není špatná forma uložení peněz. Jen musíte zvládnout všechna rizika,“ upozorňuje Aleš Pixa, regionální ředitel, OVB Allfinanz.

Pro zkušenější můžou být vhodné akcie

Akcie představují další formu uložení peněz. Na rozdíl od nemovitosti je podstatně jednodušší si je pořídit. Stačí si otevřít účet u nějakého renomovaného brokera, převést si peníze a začít investovat.

„Tato investice představuje obrovský potenciál, ale za cenu velkého rizika, že se vaše bohatství sníží. Navíc počítejte s tím, že abyste dobře vybrali firmu, jejíž akcie si nakoupíte, tak budete muset strávit desítky hodin čtením nejrůznějších analýz a reportů i konzultacemi s odborníky, a ani to vám nezaručí, že opravdu vyděláte,“ doplňuje Pixa.

Jednou z dalších možností, kam směřovat své bohatství, jsou podílové fondy. Ty nejčastěji investují do stovek nejrůznějších akcií firem tak, aby vám pokud možno co nejvíce snížily riziko, že se některé z firem v rámci vašeho portfolia nebudou dařit.

U investic platí dvakrát více, že je důležité vybrat velmi obezřetně a svoji důvěru dát jen tomu, komu doopravdy věříte, kdo má zkušenosti a dlouhodobě dobrý renomé. Ve výsledku pak pro vás může být vhodná i kombinace všech typů investic, kterým jsme se věnovali. Doporučujeme prokonzultovat svou situaci s odborníkem a až posléze začít s investicí.

Nezapomínejte na důchod

Demografické mlýny melou pomalu, ale jistě. Zatímco platy budou růst, důchody se budou pouze udržovat na dnešní úrovni. Za 30 let bude situace nejhorší. Dnešní důchodci berou v průměru necelých 12 tisíc korun.

Pro dnešní třicátníky je ale situace úplně jiná. O co jde? „V žádném případě nelze počítat s tím, že by důchody rostly tak jako platy. Nyní je dokonce situace tak extrémní, že platy rostou čtyřikrát rychleji než důchody, protože je nedostatek lidí na trhu práce,“ říká Miroslav Bartuška, oblastní ředitel OVB Allfinanz.

Tento trend nelze do budoucna vůbec opomíjet, protože důchody prostě a jednoduše porostou pomaleji než platy. Typickým znakem penzí dnešních třicátníků bude jejich nízká úroveň. Penze budou v podstatě pořád růst, co bude ale jejich hlavním budoucím problémem, je jejich poměr k průměrným příjmům. Dnes je to nějakých 30 až 40 procent, dnešní třicátníci ale budou dostávat pravděpodobně pětinu, možná dokonce až jednu desetinu průměrného příjmu.

„Správný poradce by měl klientovi vysvětlit, jak velký může být v budoucnu propad jeho životní úrovně. Právě proto by měl klient využívat státní podpory spoření si na penzi co nejdříve. Nemusí se pak obávat, že v penzi bude jeho výpadek tak markantní. Různé modely ukazují, jaký je rozdíl začít na penzi myslet ve dvaceti, třiceti nebo čtyřiceti letech. Čas v tuto chvíli sehrává jednu z nejdůležitějších rolí ve prospěch klienta, ovšem za předpokladu, že svoji penzi začne řešit co nejdříve. Na to by neměl zapomenout, i když cítí, že důchod je opravdu daleko,“ uzavírá Peter Janošec, oblastní vedoucí poradenské společnosti OVB Allfinanz.

Průměrná výše starobního důchodu v ČR

Bez rozdílu pohlaví	11 348 Kč	11 460 Kč	11 850 Kč
Muži	12 551 Kč	12 662 Kč	13 076 Kč
Ženy	10 302 Kč	10 402 Kč	10 758 Kč

Zdroj: ČSSZ za roky 2015, 2016, 2017

Stránku připravil Jiří Tichý

ŘÍKÁ SE, ŽE ČAS VŠE UKÁŽE. NÁM ZA 25 LET DALO DŮVĚRU VÍCE NEŽ MILION SPOKOJENÝCH KLIENTŮ.